

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNINGEN

Syftet med denna undersökning är att redogöra för en händelse med ett lyckligt slut där kombination av tidig upptäckt och mänskligt agerande räddade livet på en äldre människa. Utredningen ska utföras utifrån ett MTO-perspektiv dvs. hur kombinationen människa, teknik och organisation har samspelat.

HÄNDELSE, BRAND- OCH OLYCKSFÖRLOPP

Omfattning och åtgärder vid upptäckt

Personal på plats får genom det automatiska brandlarmet tidig varning om branden och beger sig till den lägenhet som brinner. Där hittar de den boende, en kvinna född 1930, sittande i sin rullstol. Hennes nattlinne brinner. Hon håller nattlinnet från kroppen för att undgå värmen från lågorna. Personalen släcker branden och kylar brännskadan.

Omfattning vid framkomst

Vid räddningstjänstens framkomst cirka kl. 23.50 konstaterades följande:

1. Låst entrédörr, ingen möter upp.
2. Inget synligt utifrån.

Räddningstjänstens åtgärder

Larmåterställning

Skadeomfattning

En person brännskadad. Inga brand- eller rökskador i lägenheten.

Spridningsrisker

Risk för en människa liv och hälsa förelåg. En viss brandspridningsrisk inom startutrymmet förelåg. Branden kunde ha spridit sig från startföremålet (kläderna) till brännbart material i rullstolen. Om brandspridningen från startföremålet skett hade lägenheten rökskadats. I denna brandutredning har det dock inte ingått att ta inställning till om ytterligare brandspridningsrisk förelåg om rullstolen involverats i branden.

UNDERSÖKNING

Omständigheter

Undersökningen har utförts genom intervju med berörd insatsledare och omsorgspersonal. Vid den aktuella händelsen var räddningstjänstens släckenhets på den närmaste brandstationen utlarmad på annat uppdrag. Belastningen på SOS centralen var hög pga. flera samtida pågående larm i länet. Dessutom påbörjade SOS ett planerat test av reservdriftfunktionen vilket medförde att utalarmeringen inte fungerade enligt normala driftförhållanden. SOS drog larm över reservvägen. Det innebär att larmet inte registrerades i X-stads brand och räddningsförbunds larmdator. Av någon anledning finns inte heller larmet registrerat i SOS larmdatabas. Trots upprepade kontakter med SOS Alarm har den aktuella stationsrapporten inte gått och få fram. Inte heller finns utalarmeringstiden sparad i någon av X-stads brand och räddningsförbunds sökare eller mobiltelefoner, därför kan inga exakta tider presenteras i denna brandutredning.

De båda undersköterskorna hade genomgått brandskyddutbildning i X-stads brand och räddningsförbunds regi. Den ena gick utbildning xxxx-xx-xx och den andra gick yyyy-yy-yy.

Platsbeskrivning

Objektet är ett servicehus med 102 lägenheter i 6 våningsplan. I objektet finns ett brandlarm med rökdetektorer i varje lägenhet. Vid brandlarm hörs en akustisk signal (larmklocka) i delar av byggnaden och en indikeringslampa tänds i korridoren utanför den larmade

lägenheten. Larmet går också med viss fördröjning ut på personalens personsökare. Verksamhetsinnehavarens fastighetsförvaltare (FK) har för objektets del valt att inte tillämpa skåp- eller tubförvaring för objektnycklarna. Räddningstjänstens tillträde till objektet ska istället lösas genom att personal möter upp och öppnar åt räddningstjänsten. Nattetid bemannas servicehuset av två undersköterskor. Kvinnan vars kläder brann befann sig i sin lägenhet på femte våningen. Hon var klädd i nattlinne och satt i sin rullstol.

Händelseförlopp

Personalen hade tidigare under kvällen besökt kvinnan som då talade om att hon tänkte röka. Då personalen befinner sig på tredje våningen löser brandlarmet ut. De hör den akustiska signalen men eftersom larmet ännu inte gått ut på personsökarna får de ingen information om var larmet löst ut. De beger sig därför till centralapparaten (CA) på första våningen för att ta reda på var larmet löst ut. På väg till CA får det sökaralarm med klartext om vilken lägenhet som larmar. De vänder då genast och springer upp till den aktuella lägenheten på femte våningen.

I lägenheten finner de kvinnan sittande i sin rullstol. Det brinner i hennes nattlinne. En av dom fyller en vas med vatten och släcker branden. De hjälps åt att flytta över kvinnan, som då är ganska medtagen, till sängen. De kyler sedan ner kvinnans brännskada med hjälp av några blöta handdukar. Därefter går en av dom ner till huvud entrén för att släppa in räddningstjänsten.

När räddningstjänsten anlände till objektet var entrédörren låst. Enligt uppgift från insatsledaren tog det ett par minuter innan någon kom för att öppna.

Brandorsak

Brandorsaken var rökning. Förmodligen har kvinnan somnat och tappat cigaretten som föll ner i hennes knä och antände nattlinnet. Kvinnan fördes till X-sjukhuset i Z-stad som hon redan efter några timmar kunde lämna. Skadorna begränsades till lättare brännskada på bålen, ungefärligt som en handflatas storlek.

SLUTSATS, ERFARENHETER OCH UTLÅTANDE

Slutsats och erfarenheter

Med ett automatiskt brandlarm finns det förutsättningar för tidig upptäckt av brand, men det räcker inte med teknik. Det behövs någon som kan vidta åtgärder och agera på ett ändamålsenligt sätt. Brandskyddsutbildning är en mycket viktig komponent i det systematiska brandskyddsarbetet. Vid den aktuella händelsen hade personal på plats nyligen genomgått brandskyddsutbildning och visste hur de skulle reagera vid en brand.

Tack vare att branden upptäcktes tidigt och genom personalens utmärkta agerande kunde skadorna till följd av branden begränsas. Personalen räddade den gamla kvinnans liv och förhindrade att egendomsskador uppstod.

En teknisk brist som redan tidigare varit känt på objektet är larmfördröjningen till personalens sökare. Det är inte rimligt att man tappar viktiga sekunder i ett nödläge då det finns teknik som medger snabbare larmöverföring. Enligt uppgift från verksamhetsinnehavaren har man för avsikt att inom kort uppgradera brandlarmet. Då bör även denna brist åtgärdas.

En annan allvarlig teknisk brist är räddningstjänstens begränsade tillträdesmöjlighet till objektet. Den skyddsnivån som man valt för objektet är allt för låg med tanke på objektets skyddsbehov. Det är inte rimligt att servicehusets nattpersonal som endast utgörs av två personer ska hinna bekämpa en brand, ta hand om den drabbade och dessutom öppna åt räddningstjänsten. För att även nattetid i uppnå acceptabel skyddsnivå i särskilda boenden för personer med vårdbehov måste tillträdesmöjligheten till objekten lösas med nycklar på plats. Krav om åtgärd kommer att riktas till verksamhetsinnehavaren och fastighetsägaren.

Enligt uppgift finns några sk rökförkläden i objektet. Dessa verkar dock användas i begränsad omfattning. X-stads brand och räddningsförbund föreslår att man inom objektet i mycket högre grad börjar använda dessa förkläden och att personalen informeras om dess förekomst. X-stads brand och räddningsförbund kursplan för brandskyddsutbildning vård-/omsorgspersonal ska kompletteras med information om rökförkläden.

Personalen hade nyligen genomgått brandskyddsutbildning i X-stads brand och räddningsförbunds regi på frågan om de såg någon fördel i att det just var brandkåren som stod för utbildningen blev svaret: "Fördelen är att man litar mer på brandkåren, de vet vad de talar om."

Avslutningsvis vill utredaren påpeka att ännu en gång ser man behovet av självslocknade cigaretter. Med en självslocknande cigarett hade kanske aldrig denna brand uppstått.

Underlag och förutsättningar för utlåtandet

Uppgifter och värdefull information för denna rapport har inhämtats från enhetschef LL och undersköterska MM, X-servicehus, företag Y, Z-stad.